

Mor er ikke hjemme -

Af IDA NYROP LUDVIGSEN

Fru Ida Nyrop Ludvigsen fortæller om, hvordan det føles for en hjemmegaende husmor at blive selverhvervende.

JEG vaskede bleer, jeg vaskede op, jeg strøg, jeg lavede mad, jeg ammede, jeg vandede pottplanter, jeg støvsuede. Eller ogsaa sad jeg i en

stol og vidste godt, at jeg i grunden burde vaske bleer, vaskes op, stryge o. s. v., o. s. v. Jeg gjorde det i 10 aar, 11 maaneder og 6 dage. Ind imellem søgte jeg at skabe lidt afveksling ved at tilbringe en lille ugestid i barselseng. Jeg kan lide børn og befinder mig altid godt sammen med dem, alligevel havde jeg en fornemmelse af ikke at nyde det privilegium, som jeg godt vidste, min hjemmemortilværelse var. Mine evner paa det huslige omraade er desværre fattige. Der var perioder, hvor jeg havde vældig ondt af mig selv. Synet af hur-

tigbussen til byen fyldte mig tre gange i timen med en følelse, der, saa vidt jeg har forstaaet, meget ligner den, der ellers naturligt griber mennesker, naar Orient-ekspressen bruser forbi. Jeg maatte viske en selvmedlidende taare bort med den forhaandenværende støvklud eller ble.

Tiden gik. Mindste pode begyndte at gaa i børnehaven. Mindste pode syntes godt om at gaa i børnehaven. Man besluttede efter et par søvnløse nætter at realisere en gammel plan om at lægge familiens indtjeningsform om, saa undertegnede hjembragte de penge, som husherren hidtil havde tjent ved et ekstrajob.

Man søgte — bævende — en stilling. Man fik den — vantro — Man begyndte — forvirret — Ud over forhaandsbetænelighederne og en tragisk fornemmelse af at have lagt et livsafsnit bag sig havde man i

den første tid slet ikke plads i hovedet til at filosofere over det skridt, man havde taget. Næsten uden at mærke det var man midt inde i et liv, som en af tidens typiske skikkelser: den selverhvervende mor.

I ugevis var man som beruset over at være ude mellem mennesker igen. En latter boblede hele tiden i struben. Det var som at være til et permanent selskab. Man spejlede henrykt verden i de facetter i ens følelser, der var begyndt at funkke. Man mærkede en adræthed i tanken, som man troede, man havde lagt bag sig i tyveaarsalderen.

Man begyndte hver morgen med at nyde de ny anonyme bekendtskaber i bussen. De indadvendte, dem, der sad paa spring for at finde en lejlighed til at indlede en konversation, den tykke mand med den evige kryds og tværs, som hele tiden kom til at kilde en, fordi han skulle have noget i sin frakkelomme. Manden, der kurtiserede vekslende damer med overvældende smil fra sine pragtfulde forlorne tænder. Hvor kunne man ikke ogsaa nyde sin

KAN MAN NAA HØJERE end at blive hentet ved stoppestedet om eftermiddagen af en lille person med uglet haar, aal i strømperne, skævtknappet frakke og lys i øjnene? — Tegning af Sys Gauguin.

dagligt opblussende harme over det storkøbenhavnse trafiknet. Man næsten savlede af blodtørstig glæde, mens man paa vejen ud og hjem i tankerne digtede flammende, skarpe læserbreve om emnet.

Man oplevede, saa man var ved at sprænges. Der kom skred i en udvikling, der var gaet i staa, da man blev mor for 11 aar siden. Man havde det ufor-skammet dejligt.

Men en skønne morgen skete

det. Uden varsel. Man sad i bussen, og pludselig var det, som om et pindsvin rejste børster inde i ens mave. — Jeg vil ikke — hvæsedede det. — Jeg vil ikke. — Jeg vil hjem igen. Jeg vil hjem og lege med børnene. Jeg vil hjem og vaske og stryge. Jeg vil hjem og bage et brød. Jeg staar ud og tager den næste bus hjem! Takket være sin pligtopfyldende karakter fik man jo dysset jegvilikke-pindsvinet til ro med et par pæne tanker af fornuftig, moralsk standardrace. Og da man først gik i gang med sit arbejde, var der ikke mere i vejen. Det kunne — og kan — hændes, at man har daarlig samvittighed, fordi man slet ikke tænker paa alt det, man har efterladt derhjemme. Man er lidt usikker over, at ting, der før forekom én at være af vital betydning for familiens trivsel, ny gardiner, et nyt spisebord, stille og roligt er gledet i baggrunden.

En dag fortæller ens 8-aarige pige uden bagtanker om den første dag, man var væk. Hun var kommet hjem fra skole og raabte — hej! —, mens hun slængte tasken fra sig. Men huset var tomt. Ingen svarede. Kun hunden slikkede bedrøvet hendes haand. Ingen bebrejdede hende, at tasken laa og flød. Man kan ikke lide den historie. Man vender og drejer

den, til den faar uhyre dimensioner og fyldes med uudholdelig tristesse. Hvad er det, man har gjort? Man knuges af et ansvar, man ikke rigtig kan bære. Verden er sandelig ikke meget værd. Livet er en nærig samling aar, hvor man slet ikke har tid til at overkomme alt, hvad der forlanges af en. Vægten af trediveaarskrigen, strygebunken, børnenes opdragelse, syndfloden, verdens snarlige undergang og samtlige vitaminer og specialnæringsstoffer hviler i mange dage tungt paa ens samvittighed.

Mens man trasker paa arbejds forestiller man sig sukken de, at arbejdstiden vil forme sig som et naadesløst fængselsophold. Man ser for sig, hvordan man vil løfte hovedet fra sit arbejde og lade blikket vandre tungsindigt ud mod de mennesker, der kan nyde deres sorgløse frihed ved højlys dag. En hjemmememor med børn fylder en med hadefuldt misundelse.

Jegvilikkepindsvinet tilbringer i denne tid hver morgen med rejste børster og hvisker onskabsfuldt i ens øre, før man skal sove. Man føler med bitterhed, at man er blevet indrulleret i den slavebundne moderhær, der med hjertet som en knyttnæve i halsen afleverer ungerne til andre menneskers professionelle omsorg.

Der er altsaa bare det, at børnehaven ikke rigtig kan leve op til ens bitterhed. Den er ikke institutionssteril, den er enestaaende hyggelig, og børnene elsker den. Jeg kan ikke med min bedste vilje oparbejde nogen form for jalousi mod den. Jeg kan lide mit arbejde. Jeg føler mig hemmelig lettet for nogle af de mere kedsommelige huspligter. Min morgen- og aftenspleen er med andre ord ret skidt motiveret. Langsomt glider alt i lave igen.

MAN har jo børnene endnu, deres barndom er ikke forbi. Vi finder os til rette i vores ny livsform, det krampagtige gaar af aftenerne, der til at begynde med med djævelens vold og magt skulle presses til sidste draabe. Det gaar op for en, at man kun i meget sorte øjeblikke bør dyrke sit martyrium. Simpelthen, fordi det ikke er noget martyrium.

Der gaar sport i saa vidt muligt at overvinde de mange rent tekniske problemer, der opstaar, naar mor ikke er hjemme. Vasken klares af vaskeriet, husfaderen og mig i forening. Hentning af smaa børn besørages af større ditto. Madlavningen simplificeres. Rengøringen foretages en gang om ugen af et elskværdigt faktotum. Indkøbene ordnes i vid udstrækning af børneflokkens 11-aari-

ge nestor, men er ellers et vanvittigt og uøkonomisk kapløb med tiden. (Igen et emne, der kunne faa en til at udspe i sne-sevis af ophidsede læsere: butikernes aabningstider! Til Husholdningsraadet: 30 minutters frokostpause i et forretningssløst kvarter løser ikke problemet. Venligst forf.).

Og hvad gør man, hvis de mindste børn bliver syge? Hidtil har deres helbred artet sig paa en saa hensigtsmæssig maade, at de kun har været syge paa dage, hvor deres far eller et af de store børn har kunnet være hos dem. Men jeg vil ikke nægte, at vi i grunden lider under en katastrofal mangel paa tanter. Skulle man avertere efter én?

Dagene gaar. Det ny er blevet til hverdag. Men hvor livet rummer mange nydelser nu, som man ikke kendte noget til før. Kan man naa højere end til at blive hentet ved stoppestedet om eftermiddagen af en lille person med uglet haar, aal i strømperne, skævtknappet frakke og lys i øjnene. Og saa kan man endda godt være saa tankeløs, at man kommer til at pøse iskoldt vand over situationen ved paa mødres irriterende vis at bebrejde barnet dets derangerede ydre. Eller maaske er det hunden, der har sat sig ved stoppestedet. Den rykker lidt nervøst frem og til-

bage og stirrer i den retning, som den ved bussen kommer fra. Naar man stiger ud, snupper den en handske og transporterer den i triumf op til huset, som en slags due med olieblad.

Søndagene, som man tidligere passerede i ligegyldig tavshed, staar nu for hele familien som en festdag, der skal nydes og bliver nydt minut for minut. Der kommer flere nuancer i ens liv, fordi der er saa stor forskel paa hverdage og helligdage.

MIDT, som man synes livet lusker sig nogenlunde smertefrit af sted, ringer telefonen paa ens arbejde. En halvkvalt barnerøst kværunder over et eller andet, man hører børneflokkens tumle rundt paa gulvet i forbitret slagsmaal, mens man selv staar omgivet af forholdsvis fremmede mennesker og skal forsøge at mægle. Man lægger røret, flov og lidt mat i sokkerne. Men det er lettere, end man paa forhaand skulle have troet at skubbe indtrykket af saadan et lille, hjemligt stemningsbillede i baggrunden og kaste sig over arbejdet igen. Herregud, hørte de maaske mere efter, hvad man sagde til dem i tilsvarende situationer, da man var hjemme?

Lidt vanskeligere er det at

koncentrere sig, naar en bekymret nabo ringer og meddeler, at hendes søn og ens private har været borte i fem timer, uden at fortælle, hvor de havde til hensigt at begive sig hen.

Forbavsende saa mange frygtelige muligheder, der kan naa at tumle gennem ens hjerne, til den unge herre selv ringer og let krænket aflægger beretning om den efter hans mening helt rimelige udflugt.

Men alt i alt er den selverhvervende mor altsaa ikke saa stakkels, og saa dadelværdig, som man har faaet at vide indtil lede.

Eller er hun? Vor samvittighed indiceres til det betændte af evindeligt gentagne damesidehulk om børn, der sjosker trist rundt og bliver fortvivlede, forsømte og forkvaklede. Hvad opnaar man udover at faa dem, der er saa heldigt stillet, at de kan blive hjemme, til at nikke farisæisk og faa os andre til at føle os forfløjne? Enhver familie maa jo for sig selv overveje, hvilken metode der for den er den bedste til fremskaffelse af det nødvendige mammon til livets opretholdelse og nogenlunde behageliggørelse. Selv om det kan være baade morsomt og forfriskende at arbejde mellem andre mennesker, er der vist ikke ret mange af os, der drives dertil

af ubehersket forlystelsessyge. Hvorvidt børnene tager skade af, at deres mor ikke er hjemme hos dem hele dagen, er nok dybest set et spørgsmaal om det forhold, der i forvejen bestaar mellem mor og børn.

Vi er nogle stykker, der ikke er født med en gulvklud i den ene haand og en syltebog i den anden. Det kunne vel tænkes, at i hvert fald større børn i det lange løb var bedre tjent med en mor, der kom hjem med friske indtryk, end med en, der hele dagen havde trampet rundt i husligt hægedynd.

Helt saa enkelt kan man ikke stille problemet op, naar det gælder de smaa børn, der vil se konkrete udslag af den kærlighed, deres mor føler for dem. Jeg ved godt, at det kun er en halv løsning, men jeg har gjort det til en regel aldrig af afvise Katrine, 3 aar, naar hun — meget hensynsfuldt udstyret med egen dyne og hovedpude — aflægger mig et natligt besøg for at indkassere døgnets ration af kærlighed. I øvrigt er hyggefølelsen absolut gensidig.

OM man skal have daarlig samvittighed, fordi man gaar fra sine børn, er i hvert fald ikke noget, en damesideredaktør kan træffe standardafgørelser om.

Børnene ser mig kortere tid af dagen. Til gengæld er der

jo ogsaa færre muligheder for sammenstød. De irriteres ikke saa tit af disse uundgaaelige moderbemærkninger, der jo i virkeligheden er af ret tvivlsom pædagogisk værdi: — Hold mund! — Luk døren! — Vask dine hænder! — Luk saa den dør! — Lad være at tørre fingrene af i skjorten! — Hvor tit skal jeg bede dig lukke den dør? Afstanden idealiserer lidt og sliber de skarpe kanter af erindringerne. Man kan sidde paa sit arbejde og blive ligefrem smørblød ved tanken om sin henrivende børneflokk. Alligevel kan det godt ske, at man faar en mægtig dukkert, naar man kommer hjem, og man svarer heller ikke selv helt til de forventninger, som ens fravær har vakt.

Det er lidt ubehageligt at tilhøre en gruppe mennesker, der er udsat for kritik fra mange forskellige sider. Man kommer let til at stille sig i en konstant forsvarsposition. Den nøgne sandhed er bare den: vi blev helst hjemme, men vi har været nødt til at indrette os paa at leve i vores egen tid. Det nytter ikke, at de, som har kunnet holde sig ude af denne svikmølle, vil kritisere os. Det er os, som gaar hjemmefra, som skal prøve at faa det bedst mulige ud af det.

IDA NYROP LUDVIGSEN